

Ophalen van de stokken waarop de oesters gehecht zijn.
(Foto Jan Sansen)

Engelse oesterkweek teisterde. De Belgische oesterkweek overleefde de verwoestingen aangebracht in de eerste wereldoorlog niet. Gedurende de oorlogsjaren waren de Zeeuwse oesterkwekers, begunstigd door de neutraliteit van hun land, niet bij de pakken blijven zitten. Zij breidden hun cultuur uit en bemachtigden de markten welke voorheen door de Belgische producenten werden beheerst. De « Oostendse oester » was verdwenen van de spijskaarten. In 1933 nam de Belgische regering het initiatief om een commissie voor de oesterteelt op te richten met het doel de mogelijkheden te onderzoeken om de Belgische oesterkwekerij tot nieuw leven te wekken. Gronden werden ter beschikking gesteld van diegenen die proeven wilden ondernemen. De Spuikom van Oostende (*) werd ter beschikking gesteld van de N.V. Oesterputten Halewyck & Co, een honderdjarige Oostendse onderneming welke zich tot dan toe had toegelegd op de vangst van palingen en kreeften.

De Oesterteelt

In 1938 werden de eerste bevredigende resultaten geboekt en gedurende de periode 1940-41 zouden de eerste naoorlogse Oostendse oesters terug op de tafel der fijnproevers zijn verschenen. De miljoenen oesters werden echter door oorlogsomstandigheden vernietigd. Door de bezetter werd de Spuikom door een dijk van de haven afgesloten. Hij werd omgeschapen in een basis voor watervliegtuigen.

Nogmaals was het de oorlog die als spelbreker optrad en de opgang van de Westvlaamse oesterteelt verhinderde.

Na de laatste oorlog duurde het tot in 1956 vóór met de oesterteelt in de Spuikom terug een aanvang kon worden gemaakt. Het was immers nodig dat de door de Duitsers aangelegde dijk werd verwijderd, dat de sluizen terug in goede staat werden gebracht ten einde een voortdurende bevoorrading in vers zeewater mogelijk te maken. Dit laatste is levensnoodzakelijk voor de oesterteelt.

Wegens het feit dat de Spuikom gedurende 16 jaar niet meer was gebruikt en grotendeels verslijkt was bracht dit mede dat nieuwe methoden voor de oester-

Vóór de wereldoorlog van 1914 was de faam van de Oostendse oester zo vermaard dat de meerderheid van de geleverde oesters in deze periode onder deze benaming werden verkocht. Oesters welke niet aan de Belgische kust waren gekweekt, werden toch als Oostendse oesters opgediend.

De ware Oostendse oesters bekonkurreerden in het buitenland de daar gekweekte oesters. Zij werden opgezocht voor hun fijne smaak, hun sappig vlees. Deze kwaliteiten waren toe te schrijven aan de vruchtbaarheid van de wateren der Belgische kust waar de van Engelse oorsprong in teeltparken opgeslagen oesters de zijne smaak verwierven welke door de fijnproevers tenvolle werd gewaardeerd. Jaarlijks bedroeg de export tot 30.000.000 oesters. Duitsland, Frankrijk en Rusland waren de grote afnemers.

Gedurende de oorlog 1914-1918 werden alle oesterparken van de Belgische kust vernietigd. Er waren er een twintigtal gelegen tussen Nieuwpoort en Zeebrugge. Daarbij kwam nog dat een epidemie de

(*) De Spuikom van Oostende, is het grote binnenmeer gelegen ten Noord-Oosten van de stad; het beslaat 84 ha.

WESTVLAAMSE BEDRIJVEN

teelt dienden opgezocht. Zo kwam de teelt op stokken tot stand. Deze methode werd voor de eerste maal gedurende het jaar 1956 beproefd met oorspronkelijk Nederlandse oesters. Zij bestaat erin oesters van 2 à 3 jaar oud door middel van cement vast te hechten op stokken. Deze stokken zijn in green heart hout, een soort hout dat een zwaarder densiteit heeft dan water wat het drijven belet. De stokken van 1,50 m lengte zijn op de 4 zijden met oesters bedekt. Zij worden aan een stelling in de kom opgehangen. Zij zijn onder water gedompeld en worden voortdurend bewogen door het bewegende water. Dit verzekert aan de oesters een rijke voeding.

De eerste oesters waren ingevolge de koude en regenachtige zomer niet veel gegroeid doch zij had-

den de sappige en fijne smaak verworven welke certijds de vermaardheid van de Oostendse oester uitmaakte.

Voor de kweker is het belangrijk niet afhankelijk te zijn van de bevoorrading in buitenlandse zaden. Daarom werd de kweek van broedoesters in de Spuikom ondernomen. In 1956 werd de reproductie belangrijk en op het einde van de zomer waren de kollekteurs bestaande uit gekalkte pannen, welke dienen om de jonge oesters aan te trekken, reeds bedekt. De eerste oogst van de werkelijk te Oostende geboren en grootgebrachte « Oostendse oesters » mag in 1960 verwacht worden.

Bij de ondernomen pogingen om de Belgische oesterteelt terug in eer te herstellen zijn de opgelopen verliezen en de gerezen moeilijkheden niet gering geweest. De moeilijkheden zijn vooral te wijten aan :

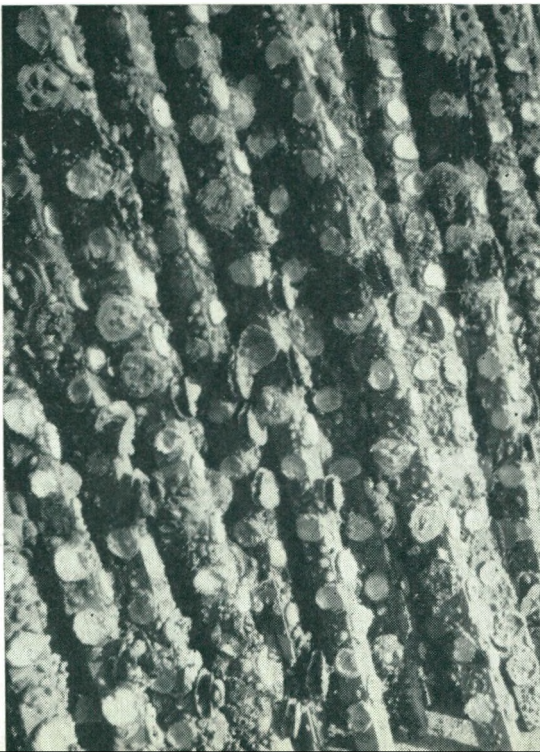
- de slechte bodemgesteldheid van de kom, die de bevordering van de parasieten veroorzaakt en bevoordeligt ;
- het tekort aan ervaring bij de nieuwe methode voor de teelt van oesters op stokken. Enkel de ondervinding en een verder doorgezet onderzoek

aan de Belgische Kust

J. VAN DE WALLE

Opgehaalde stokken.

(Foto Jan Sansen)

kunnen een verbetering van de toestand medebrengen.

Het produkt dat sedert drie jaren, jaarlijks in de Spuikom voortgebracht wordt, is van een buitengewoon goede kwaliteit. De Oostendse oesters zijn zo gevraagd dat de produktie reeds op voorhand verkocht is. Het sterftecijfer echter bedraagt jaarlijks 40 à 50 % van het totaal der oesters welke in de Spuikom worden geplaatst.

Een uitbreiding van de oesterteelt ter plaatse is afhankelijk van het nakomen van een aantal voorwaarden, welke hier volgen.

1. - Het is nodig dat werken worden ondernomen tot het verdiepen van de Spuikom. Een belangrijk nadeel van de huidige toestand van de kom is dat parasieten, dank zij de bestaande staat van de kom, zich per miljoenen kunnen vermenigvuldigen. Midden de kom is er een diepe kuil die het voortplantingscentrum van de parasieten is. Deze kuil kan thans bij laag water niet worden geleidigd. Een geul zou moeten gegraven worden vanaf de sluizen tot deze kuil om toe te laten bij laag water de kom volledig te ledigen. Dit zou dan bij vriesweder moeten gebeuren om al de parasieten te vernietigen en met een van het ongedierte gereinigde kom te kunnen starten. Het is verheugend te kunnen aanstippen dat

een aanvang werd gemaakt met de baggerwerken in de Spuikom.

2. - Studies door een bioloog en een scheikundige dringen zich op betreffende de volgende punten :

- de oorzaak van de sterfte der oesters en de middelen om deze te bestrijden ;
- de invloed van de parasieten op de oesterteelt en de bestrijding ervan ;
- de samenstelling van het water : rijkdom aan plankton, het voedsel van de oesters ; invloed van de samenstelling van het water en van de temperatuur op de ontwikkeling van het plankton.

Een redelijk voorstel is van in het kader van het Zeewetenschappelijk Instituut van Oostende of binnen een ander organisme een bioloog en een scheikundige aan te werven welke één of twee dagen in de week zich zouden wijden aan de opzoekingen betreffende de oesterteelt. De overige dagen van de week zouden deze beide specialisten ter beschikking zijn van de andere sektoren van de zeevisserij.

3. - Kwantitatieve proeven zijn nodig om de jaarlijkse produktie te kunnen vaststellen, rekening houdend met de capaciteit van de kom en het voedsel dat ze bevat. De tegenwoordige proefnemingen zouden moeten ontwikkeld worden door het jaarlijks plaatsen van een aantal stokken en oesters dat het dubbel is van deze van het vorig seizoen.

De Heer R. Halewyck is de mening toegedaan dat de Staat deze opkomende industrie zou moeten helpen bij deze kwantitatieve proeven. De kosten van deze proefnemingen worden door de uitbater geschat op :

- 500.000 F voor 10.000 stokken in green heart hout
- 100.000 F voor de stellingen die de stokken moeten dragen
- 150.000 F voor de wedden en lonen.

De 5 à 600.000 oesters nodig voor deze proeven zouden door de uitbater geleverd worden.

De tussenkomst van de Staat bij de bevordering van

Een der oestervelden in de Spuikom.

(Foto Jan Sansen)

de oesterteelt moet gezien worden in het geheel van strevingen om de aktieve bevolking in de ekonomie te betrekken. De oesterteelt vergt immers vooral handarbeid en dit bij de teelt zelf en in de nijverheden welke verband houden met deze aktiviteit.

De reiniging van 1.000.000 oesters vergt de arbeid van ongeveer 30 mannen en dit gedurende 6 maanden zonder onderbreking. Daarbij komt het bouwen van de stellingen, het vervaardigen van tralie- en touwwerk, het transport, de verpakking. Voor een produktie van 1.000.000 oesters zijn er 10.000 houten vaten nodig. Deze houten vaten worden vervaardigd door een handnijverheid welke aan het verdwijnen is. De aktiviteit welke verband houdt met de oesterteelt is zeer arbeidsintensief.

De proefnemingen betreffende de oesterteelt in de Spuikom te Oostende kunnen de aanvang uitmaken van de herleving van deze teelt in België. Immers verschillende andere plaatsen aan de Belgisch kust komen in aanmerking voor de oesterteelt.

Het zijn :

- het handelsdok van Nieuwpoort waar vóór 1940 merkwaardige resultaten werden bekomen. Alles moet ook daar hersteld worden want in de oorlog werden de sluizen en kweekinstallaties vernietigd.
- De Halve-Maan aan de ingang der haven van Oostende, tegenwoordig niet in gebruik.
- De vijvers gelegen nabij de zee tussen Blankenberge en Zeebrugge.
- Het Zwin waar « claires » zouden kunnen geteeld worden zoals te Marennes in Frankrijk.

Sinds door de uitvoering van de werken van het Deltaplan in Nederland de belangrijke Zeelandse oesterteelt tot verdwijnen genoopt is, zijn de perspectieven voor de Belgische oesterteelt zeer gunstig. De Staat kan het zijne ertoe bijdragen om de opgang van deze teelt in de hand te werken. Naast de hogervernoemde werken en studiën zou het aangewezen zijn dat de overheid aan de uitbaters vergunningen van minimum 10 jaar zou verstrekken. In dit opzicht kan men zich laten inspireren door de Franse en Nederlandse wetgeving.